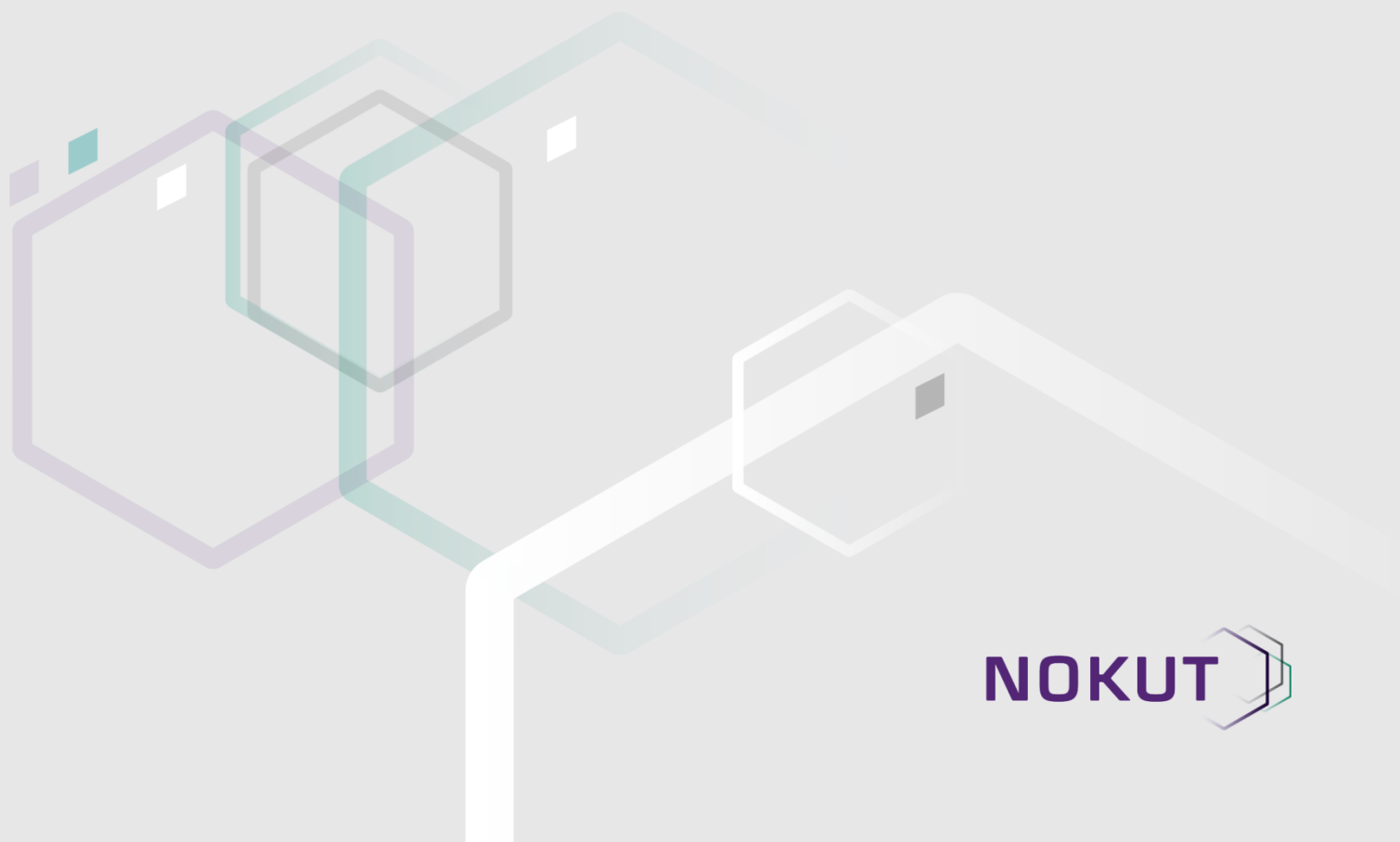

NOKUTs tilsynsrapporter

Grunnstudiet i astrologi, profesjonsstudiet i esoterisk astrologi del I og del II

Astrologiskolen Herkules

September 2017

NOKUT kontrollerer og bidrar til kvalitetsutvikling ved fagskolene. Dette gjør vi blant annet ved å godkjenne nye fagskoletilbud. Fagskoleutdanning er en yrkesrettet utdanning på et halvt til to år, som bygger på videregående skole eller tilsvarende realkompetanse. Betegnelsen fagskoleutdanning er beskyttet gjennom fagskoleloven. For å kunne bruke betegnelsen fagskoleutdanning, må utdanningstilbudet være godkjent av NOKUT. Alle fagskoletilbud må tilfredsstillе nasjonale kvalitetsstandarder. NOKUT godkjenner også institusjonenes interne system for kvalitetssikring.

Tilbyder/Utdanningssted:	Astrologiskolen Herkules
Utdanningstilbudets navn:	Grunnstudiet i astrologi Profesjonsstudiet i esoterisk astrologi del I Profesjonsstudiet i esoterisk astrologi del II
Nivå/fagskolepoeng:	30, 60 og 90 fagskolepoeng
Undervisningsform:	Stedbasert
Sakkyndige:	Knut Axel Jacobsen Martin Gansten
Dato for vedtak:	14. september 2017
NOKUTs saksnummer	16/00866

Forord

Fagskoleutdanning er yrkesrettet utdanning som bygger på fullført videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse. En fagskoleutdanning har et omfang på minst et halvt år og maksimalt to år som heltidsutdanning. Betegnelsen *fagskoleutdanning* er beskyttet gjennom fagskoleloven. For å kunne bruke betegnelsen, må utdanningen være godkjent av NOKUT.

Vurderingsprosessen starter med at en tilbyder søker NOKUT om godkjenning av en utdanning. Søknaden blir først gjenstand for en innledende vurdering der NOKUT avklarer om forutsetningene er til stede for videre behandling, jf. fagskoletilsynsforskriften § 3-1. I den innledende vurderingen ser NOKUT blant annet på om tilbyder oppfyller kravene til en styringsordning og et reglement som er tilfredsstillende og et system for kvalitetssikring som er godkjent.

Søknader som tilfredsstiller forutsetningene for behandling blir vurdert av eksterne, uavhengige sakkyndige oppnevnt av NOKUT. De sakkyndige vurderer søknaden opp mot kravene i fagskoletilsynsforskriften kapittel 3.

Til den sakkyndige vurderingen har NOKUT oppnevnt:

- Martin Gansten
- Knut Axel Jacobsen

Når de sakkyndige har funnet at ett eller flere av de faglige kriteriene ikke er oppfylt på en tilfredsstillende måte, sendes et rapportutkast (kapittel 3) til tilbyder for kommentarer. Tilbyder kan da påpeke mangler eller misforståelser i de sakkyndiges innstilling. NOKUT tillater i tillegg mindre justeringer. De sakkyndige vurderer tilbakemeldingene fra tilbyder, før NOKUT konkluderer og fatter endelig vedtak. De sakkyndige vurderer eventuelle tilbakemeldinger fra tilbyder, før NOKUT konkluderer og fatter endelig vedtak.

I denne rapporten er har vi samlet alle vurderingene som danner grunnlag for vårt vedtak. NOKUT har konkludert med at søknaden ikke tilfredsstiller alle kravene for godkjenning av fagskoleutdanning.

NOKUT, 14. september 2017

Terje Mørland
direktør

Innhold

1	Informasjon om søkeren.....	1
1.1	Informasjon om tilbyder og utdanningen	1
2	Innledende vurdering	2
2.1	Oppsummering	2
2.2	Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1).....	2
2.3	Konklusjon etter innledende vurdering	4
3	Sakkyndig vurdering av utdanningen.....	5
3.1	Oppsummering	5
3.2	Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1).....	5
3.3	Læringsutbytte (§ 3-2)	8
3.4	Utdanningens innhold og oppbygning (§3-3).....	9
3.5	Undervisningsformer og læringsaktiviteter (§ 3-4)	11
3.6	Fagmiljøet tilknyttet utdanningen (§ 3-5).....	13
3.7	Eksamen og sensur (§ 3-6)	16
3.8	Infrastruktur (§ 3-7)	17
3.9	Konklusjon etter sakkyndig vurdering	18
4	Tilsvarsrunde.....	19
4.1	Søkerens tilbakemelding.....	20
4.2	Sakkyndig tilleggsvurdering.....	23
4.3	Endelig konklusjon fra sakkyndig komité	25
4.4	NOKUTs administrative tilleggsvurdering av grunnleggende forutsetninger	25
5	Vedtak	27
5.1	NOKUTs styres vedtak.....	27
5.2	Begrunnelse for vedtaket	27
6	Dokumentasjon	28
	Vedlegg 1:.....	29

1 Informasjon om søkeren

1.1 Informasjon om tilbyder og utdanningen

Astrologiskolen Herkules søkte NOKUT 15. september 2016 om godkjenning av Astrologiskolen Herkules Grunnstudiet, Astrologiskolen Herkules Profesjonsstudiet i Esoterisk Astrologi del I og Astrologiskolen Herkules Profesjonsstudiet i Esoterisk Astrologi del II som fagskoleutdanninger. Utdanningene er på 30/60/90/ fagskolepoeng som gis på deltid over et halvt til to år. Den omsøkte undervisningsformen er stedbasert med samlinger og den stedbaserte undervisningen vil finne sted i Oslo. Det er søkt godkjenning for inntil 25 studenter.

Søker har ingen tidligere godkjente fagskoleutdanninger.

NOKUT har gjennomgått søkers hjemmesider, www.astrologi.no. Tilbyder gir informasjon om utdanningen som de har søkt godkjenning for på hjemmesidene. Hjemmesidene inneholder ikke informasjon som kan føre til misforståelse om bruk av fagskolebegrepet.

2 Innledende vurdering

Teksten i dette kapittelet er NOKUTs administrative vurdering av de grunnleggende forutsetningene som må være oppfylt for kunne tilby fagskoleutdanning. Noen av kravene vurderes både av NOKUTs administrasjon, og den sakkyndige komiteen. Der det forekommer «vi» i kapittel 2, er det et uttrykk for NOKUTs administrasjon. Paragrafene i parentes i overskriftene henviser til tilsvarende paragrafer i fagskoletilsynsforskriften. Teksten i boksene er fra fagskoletilsynsforskriften.

Vi gjør oppmerksom på at vurderingen av tidligere godkjente kvalitetssikringssystem, styringsordninger og reglement vil være begrenset. NOKUT kan derfor senere påpeke feil og mangler dersom vi ved et fremtidig gjennomsyn avdekker det, selv om vi i denne søknadsrunden skulle finne at kvalitetssikringssystem, styringsordninger og/eller reglement tilfredsstillende kravene.

2.1 Oppsummering

Tilbyder oppfyller ikke på en tilfredsstillende måte alle kravene i fagskoleloven. Vi ser at dette er en konsekvens av lovendringen som trådte i kraft 1. juli 2016. NOKUT har besluttet at søknader som kom inn til søknadsfristen 15. september 2016, og som har slike mangler, ikke skal stoppes etter innledende vurdering, men sendes til sakkyndig vurdering. For at vi skal kunne fatte vedtak om godkjenning må imidlertid tilbyder oppfylle alle kravene på en tilfredsstillende måte i løpet av søknadsbehandlingen.

2.2 Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1)

2.2.1 Krav i fagskoleloven med forskrifter

(1) Krav i fagskoleloven med forskrifter skal være oppfylt. NOKUT vurderer følgende krav: a) Grunnlag for opptak. Grunnlaget for opptak skal være relevante kvalifikasjoner på nivå 4 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Søkere har krav på å få vurdert om de er kvalifisert for opptak til en utdanning på grunnlag av realkompetanse.b) System for kvalitetssikringc) Organisasjon og ledelse. Det er tilbyders styre som er ansvarlig for utdanningen.d) Studentenes læringsmiljø og rettigheter.e) Vitnemål.f) Reglement. Reglementet skal fastsette studentenes rettigheter og plikter, og være utformet slik at det sikrer lik og upartisk behandling.g) Klageinstans. Styret selv fastsetter regler for klagebehandling. Minst én student skal være medlem i klageinstansen.

Vurdering

Grunnlag for opptak

Grunnlag for opptak er relevante kvalifikasjoner på nivå 4 i NKR. Tilbyder har også bestemmelser om realkompetansevurdering. Grunnlag for opptak vurderes derfor å være i samsvar med fagskoletilsynsforskriften.

System for kvalitetssikring

Tilbyder fikk sitt system for kvalitetssikring godkjent av NOKUT 20. september 2014, jf. NOKUTs sak 13/182.

I fagskoletilsynsforskriften stilles det nå tydeligere krav til systembeskrivelsen, og til at tilbyder skal sette mål for kvaliteten i utdanningen. Vi har vurdert om systembeskrivelsen på en tilfredsstillende måte ivaretar de nye kravene. Vi har også vurdert om årsrapporten tilfredsstiller bestemmelsene § 5-1 (5) med merknader. Tilbyder tilfredsstiller kravene.

Organisasjon og ledelse

NOKUT har tidligere funnet styringsordningen tilfredsstillende, jf. NOKUTs saker 14/100, 14/101, 14/102 og sak 13/182.

Styrets ansvar for fagskoleutdanningen fremgår klart av styrevedtektene, og dekker de forhold styret er pålagt å ta ansvar for etter fagskoleloven. Det fremgår at styret skal opprette klagenemnd.

Studentenes læringsmiljø og rettigheter

Søknaden dokumenterer på en tilfredsstillende måte hvem som har ansvar for de oppgaver som er beskrevet i fagskoleloven § 4, og som påvirker studentenes rettigheter. Det kommer tydelig frem at styret har det overordnede ansvaret for studentenes læringsmiljø, jf. styrevedtektene § 4.

Vitnemål

Det er kun lagt ved ett vitnemål. I og med at det er søkt om tre forskjellige utdanninger, må hver utdanning ha hvert sitt vitnemål.

Tilbyders mal for vitnemål inneholder for øvrig all nødvendig informasjon. Vitnemålet tilfredsstiller kravene i fagskoleloven med forskrifter.

Reglement/forskrift

NOKUT har tidligere funnet reglementet tilfredsstillende, jf. NOKUTs saker 14/100, 14/101, 14/102.

Tilbyders reglement tilfredsstiller likevel ikke kravene i fagskoleloven og tilhørende forskrifter som følger av endringene i gjeldende lovverk (se punkt 2.1).

Endringene i fagskoleloven som ble gjennomført 1. juli 2016 stiller krav til at tilbydere skal utforme en egen forskrift om opptak og eksamen (fagskoleloven § 4 og § 6). Det mangler. Tilbyder må lage en forskrift om opptak og eksamen som er i tråd med lovens krav og NOKUTs *Veiledning til tilbydere av fagskoleutdanning versjon 1.1* kapittel 4 og kapittel VII i forvaltningsloven. Også reglene om innpassing og fritak må inngå i en forskrift.

Klagebehandling

I fagskoleloven § 13 stilles det krav om at styret skal opprette en lokal klagenemnd. Klagenemnden skal ha fem medlemmer med personlige varamedlemmer. Lederen og varamedlemmet for lederen skal fylle de lovbestemte kravene for lagdommere. Lederen og varamedlemmet for lederen skal ikke være ansatt ved fagskolen. To av medlemmene skal være studenter. Vi finner at klagenemndens foreslåtte sammensetning oppfyller kravene i fagskoleloven.

Rutinen for klagebehandling er ikke tilfredsstillende i henhold til fagskoleloven. Det er ikke tydelig hvilke saker som behandles av styret og hvilke som skal behandles av klagenemnden. Tilbyder må i

sin nye rutine, eller instruks for klagebehandling, ta inn bestemmelser om klagenemndas sammensetning og hvilke organer som skal behandle klager etter fagskoleloven § 7 og fatte vedtak etter §§ 9-12 (styret eller klagenemnd). Det er også viktig at det opplyses i klageinstruksen om at klager etter §§ 9-12 behandles av nasjonal klagenemnd.

Konklusjon

Nei, kravene er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- Lage forskrift om opptak og eksamen
- Dokumentere at de skal ha ett vitnemål per utdanning ved å sende inn de tre vitnemålene
- Endre instruks for klagebehandling slik at den er i samsvar med vurderingen ovenfor

2.3 Konklusjon etter innledende vurdering

Søknaden går videre til sakkyndig vurdering. Det er likevel noen forhold som må rettes opp, på grunn av endringene i fagskoleloven som hadde virkning fra 1. juli 2016.

3 Sakkyndig vurdering av utdanningen

Teksten i dette kapittelet er de sakkyndiges vurdering. Der det forekommer «vi», er det et uttrykk for de sakkyndige. Paragrafene i parentes i overskriftene henviser til tilsvarende paragrafer i fagskoletilsynsforskriften. Teksten i boksene er fra fagskoletilsynsforskriften.

3.1 Oppsummering

Søknaden gjelder tre utdanninger. Det er levert samme studieplan og felles søknad for alle de tre utdanningene som søkes godkjent. Dette har medført at det tidvis er vanskelig å se hva som er forskjellen mellom de enkelte utdanningene, for eksempel når det kommer til læringsutbyttebeskrivelser. Utdanningene bygger på hverandre slik at både grunnstudiet og profesjonsstudiet del I inngår i utdanningen Astrologiskolen Herkules Profesjonsstudiets del II. De fleste av våre vurderinger gjelder for alle de tre utdanningene, og det er spesifisert dersom noe er spesielt for én av utdanningene.

Dette er en vanskelig søknad å behandle fordi den gjelder en søknad om å få godkjent fagskole for det som er en utdanning i en troslære og praksis innenfor en religiøs/åndelig bevegelse (teosofi og bevegelser som utgår fra teosofien). Det er usikkert om esoterisk astrologi kan kalles et fagområde i den vanlige betydningen av ordet. Det krever riktignok teknisk kunnskap, og leder til en ferdighet, men denne kunnskapen har ikke allmenn validitet i samfunnet. Dette virker ved første inntrykk som en virksomhet som burde foregå i et trossamfunns egen regi som en del av en trosopplæring, og ikke bli definert som en yrkesopplæring eller fagskole. Samme innvending kan dog gjøres mot konfesjonelt baserte fagskoleutdanninger som allerede eksisterer, for eksempel innen kristen diakoni eller misjonsvirksomhet, og dette er en faktor som bør tas med i NOKUTs beslutning.

Vi finner det også problematisk at den planlagte utdanningen på den ene siden har en ganske snever ideologisk/livssynsmessig profil (med grunnlag spesielt i den tidlige 1900-tallsteosofen Alice Bailey og hennes etterfølgere), men på den andre siden gjør krav på en idéarv som sies å strekke seg ikke bare over mange svært ulike kulturer, men også tilbake til førhistorisk tid, og også å være en «bærebjelke i kinesisk og indisk filosofi». Det skal således råde trosfrihet, men det å uten videre forfekte slike historisk ubegrunnede påstander som vedtatte fakta, er ikke egnet til å vekke tillit til utdanningens kvalitet.

3.2 Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1)

3.2.1 Opptak

- (1) Krav i fagskoleloven med forskrifter skal være oppfylt. NOKUT vurderer følgende krav:
- a) Grunnlag for opptak. Grunnlaget for opptak skal være relevante kvalifikasjoner på nivå 4 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Søkere har krav på å få vurdert om de er kvalifisert for opptak til en utdanning på grunnlag av realkompetanse.

Vurdering

Opptakskravet er «dokumentert fullført og bestått videregående opplæring. Minste alder er 19 år». Søkere som ikke tilfredsstillter det formelle opptakskravet kan tas opp på bakgrunn av realkompetanse.

Dette er på nivå 4 i NKR.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.2.2 Samarbeid med yrkesfeltet

(2) Tilbyder skal samarbeide med aktører i yrkesfeltet og delta i faglige nettverk som sikrer at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet.

Vurdering

Det er ikke tvil om at søkeren inngår i mange relevante faglige nettverk, framfor alt med andre astrologiske skoler og foreninger, og vi noterer at søkeren nå er blitt godkjent av International Society for Astrological Research (ISAR). Kravet om å delta i slike nettverk for å sikre utdanningens relevans må vel derfor anses som oppfylt.

Som søkeren påpeker i sitt bilag «Samarbeid med Yrkesfeltet» arbeider i prinsippet alle astrologer for seg selv, uten noen forenende organisasjon, og det finnes ingen etablerte samfunnsinstitusjoner som skulle kunne sies å utgjøre astrologens naturlige yrkesfelt. Det finnes derfor en innebygd vanskelighet med å oppfylle NOKUTs krav på dette området, og når vi konstaterer at ingen samarbeidsavtaler med yrkesfeltet i vanlig betydning foreligger, skal dette ikke forstås som kritikk av manglende vilje fra søkerens side. Ikke desto mindre gjenstår det formelle kravet om en fagskoles samarbeid med aktører innen yrkesfeltet, som vi forstår som mulige arbeidsgivere og deres bransjeorganisasjoner, og fraværet av slik avtale utgjør fortsatt et hinder for å kunne godkjenne den aktuelle utdanningen som fagskoleutdanning.

Søkeren tilbyr en utdanning av konfesjonell karakter, og et fåtall tilsvarende utdannelser, for eksempel i misjonsstudier, har tidligere blitt godkjent av NOKUT. Et avgjørende skille i disse tilfeller er dog nettopp forekomsten i samfunnet av etablerte institusjoner innen yrkesfeltet som tilbyr en infrastruktur for utdanningen i form av potensielle fremtidige arbeidsplasser for de studerende. Det forblir et faktum at et yrkesfelt i denne forstand stort sett mangler for astrologer.

Tilbyder bør redegjøre for yrkesfeltet for astrologer i Norge og hva studentene kan forvente av arbeidsoppdrag etter endt utdanning. Et opptak på 25 personer som forventer at utdannelsen vil kvalifisere til et arbeid vil måtte føre til skuffelser og brutte forventninger, hvis det er yrkesutøvelse som er formålet.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må vise til faktiske samarbeidsavtaler med aktører innen yrkesfeltet (mulige arbeidsgivere og deres bransjeorganisasjoner).

Tilbyder bør redegjøre for yrkesfeltet for astrologer i Norge og hva studentene kan forvente.

3.2.3 Standarder, konvensjoner og avtaler

(3) Utdanninger som reguleres av nasjonale eller internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler skal tilfredsstille kravene i disse.

Beskrivelse

Kravet er ikke relevant for denne utdanningen.

3.2.4 Praksisavtaler

(4) For utdanninger med praksis skal det foreligge avtaler som regulerer vesentlige forhold av betydning for studentene.

Beskrivelse

Kravet er ikke relevant for denne utdanningen.

3.2.5 Fagskolepoeng og arbeidsmengde

(5) Utdanningen skal ha et omfang av 30, 60, 90 eller 120 fagskolepoeng.

(6) Det totale antall arbeidstimer for studentene skal normalt være mellom 1500–1800 timer per år.

Vurdering

Det er oppgitt i søknaden (s. 10) at utdanningen skal ha et omfang på 90 fagskolepoeng. Det fremgår imidlertid forutsetningsvis at Astrologiskolen Herkules egentlig har søkt om tre studier i én og samme søknad. Disse tre utdanningene skal være på henholdsvis 30, 60 og 90 fagskolepoeng. Her er det altså et misforhold i søknaden, men vi forutsetter at de sistnevnte tallene er de korrekte, og at søknaden gjelder tre utdanninger på 30, 60 og 90 fagskolepoeng. Av studieplanen (tabell s. 3 og s. 41) framgår det at grunnstudiet på 30 fagskolepoeng tilsvarer ett halvt års heltidsstudier. Arbeidsmengden er oppgitt til 900 timer og ligger således i overkanten av det intervall som NOKUT stipulerer (1500–1800 timer/år).

Profesjonsstudiets del 1 er på 60 fagskolepoeng og tilsvarer ett års heltidsstudier med en arbeidsmengde på totalt 1650 timer. Utdanningen gis på deltid over to år og ti måneder.

Profesjonsstudiets del 2 er på 90 fagskolepoeng og tilsvarer ett og ett halvt års heltidsstudier med en arbeidsmengde på totalt 2400 timer. Utdanningen gis på deltid over tre år og ti måneder.

Grunnstudiet fremstilles som mer arbeidsintensiv enn profesjonsstudiene del 1 og 2, som også tilsvarer det inntrykk studieplanene gir. Generelt virker omfanget rimelig ut fra utdanningens innhold og struktur. Arbeidstimer for hver enkelt modul er ikke spesifisert. Siden studentene er i jobb ved siden av studiet, er det viktig å vite hvor mange timer de kan forvente å måtte bruke. Vi viser til vår vurdering i kapittel 3.4.3 Studieplanen, hvor vi skriver at tilbyder må beskrive arbeidstimer for hver modul, men vi gjentar ikke dette i konklusjonen under.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.3 Læringsutbytte (§ 3-2)

Utdanningen skal gi ett samlet læringsutbytte som er relevant for yrkesfeltet. Læringsutbyttet skal beskrive kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse som studentene oppnår etter fullført utdanning, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring.

3.3.1 Sakkyndiges vurdering

Det er utformet ett felles læringsutbytte. Som vi konstaterte allerede i vår vurdering av søkerens forrige søknad, omfatter dette stort sett hele det omfang av kunnskaper og ferdigheter som i dag anvendes av flertallet av profesjonelle utøvere av vestlig astrologi og som potensielle klienter dermed kan antas å forvente av en astrolog. Læringsutbyttet må dermed sies å være relevant for yrkesfeltet, oppdatert og tilstrekkelig for at studenten skal kunne gå ut i arbeid etter avsluttet utdanning.

Et alvorlig problem er dog at søknaden gjelder *tre* utdanningsnivåer (grunnstudiet, profesjonsstudiet del I og profesjonsstudiet del II), mens læringsutbyttene bare er oppdelt i *to* nivåer (5.1 respektive 5.2). Det fremgår altså ikke hva som skiller kvalifikasjonene studentene går ut med etter henholdsvis grunnstudiet og profesjonsstudiet del I. For at grunnstudiet skal kunne godkjennes som en selvstendig utdanning må det tydelig fremgå hvilke læringsutbytter som er forventet for de studenter som velger å bare ta grunnstudiet. Tilbyder må derfor tydeliggjøre hva som er læringsutbyttebeskrivelsen for grunnstudiet.

Læringsutbyttebeskrivelsen består av svært mange punkter, med mye innhold. Det er et høyt detaljeringsnivå på læringsutbyttebeskrivelsene. Kanskje det er hensiktsmessig for studentene at det er så detaljert, da det gir en god oversikt over alt de skal igjennom. Det kan allikevel kanskje være hensiktsmessig å finne noen samlebegreper som kan benyttes i læringsutbyttebeskrivelsene for utdanningen som helhet, og spare detaljene til læringsutbyttebeskrivelsene på emnenivå.

Konklusjon

Nei, vesentlige mangler gjør at kravet ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må tydeliggjøre hva som er læringsutbyttebeskrivelsen for grunnstudiet.

Tilbyder bør vurdere om læringsutbyttebeskrivelsene bør være mindre detaljerte.

3.4 Utdanningens innhold og oppbygning (§3-3)

3.4.1 Utdanningens navn

(1) Utdanningens navn skal være dekkende for innholdet og det læringsutbyttet utdanningen gir.

Vurdering

Utdanningenes navn er: «Astrologiskolen Herkules Grunnstudiet», «Astrologiskolen Herkules Profesjonsstudiet i Esoterisk Astrologi del I» og «Astrologiskolen Herkules Profesjonsstudiet i Esoterisk Astrologi del II».

Utdanningens navn er dekkende.

I studieplanen (s. 3) er andre navn oppgitt enn de som er oppgitt i søknaden. Riktig navn må oppgis i studieplanen.

Vi mener at det er bedre å kalle studiet «Profesjonsstudiet i Esoterisk Astrologi», Astrologiskolen Herkules bør ikke være med i navnet. Dette fordi Astrologiskolen Herkules er navnet på skolen som tilbyr utdanningene. Når det gjelder grunnstudiet, kan det eventuelt kalles «Grunnstudiet i astrologi».

Konklusjon

Nei, kravet er ikke tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må oppgi riktig navn på utdanningen i studieplanen.

Tilbyder bør fjerne Astrologiskolen Herkules fra navnene på utdanningene, og endre grunnstudiets navn til «Grunnstudiet i astrologi».

3.4.2 Utdanningens innhold og emner

(2) Utdanningens innhold skal være egnet for å nå læringsutbyttet.

(3) De ulike emnene skal til sammen bidra til at studentene oppnår utdanningens totale læringsutbytte.

Vurdering

Utdanningen er inndelt i et emne per år og hvert emne i et antall delemner eller moduler.

Grunnstudiet består av totalt 14 slike moduler, mens profesjonsstudiets første og andre del består av henholdsvis 7 og 5 moduler. Hver modul er ganske utførlig beskrevet i studieplanen på måter som tydelig henger sammen med det overordnede læringsutbyttet, både i form av løpende tekst og av formelle deskriptorer. Strukturen i modulene/emnene er koherent i forhold til læringsutbyttet; ingen moduler synes altså å mangle eller være overflødige.

Hva som *bør* finnes med i en astrologisk yrkesutdannelse avhenger, som vi skrev i vår forrige vurdering, av valget av innretning og livssyn og verdier. I det aktuelle tilfellet er utdanningen uttalt grunnet i en teosofisk forestillingsverden, noe som avspeiles i både litteraturvalg og studieplan. Skolens formål er ikke å gi studentene redskaper til å kunne foreta en nøytral vitenskapelig vurdering av astrologi som trostradisjon, men å utdanne utøvere av astrologi innenfor en bestemt tro. Dette må kunne sies å tilsvare kirkelig utdannelser av prester og misjonærer.

For profesjonsstudiets del I + II mener vi at utdanningens innhold og den anvendte litteraturen forholder seg godt til læringsutbyttet, slik at det er sannsynlig at studentene når læringsutbyttet gjennom å følge studiene som de presenteres i studieplanen.

Det er usikkert hva som er læringsutbyttet for grunnstudiet. Dette fremgår ikke av søknaden. Derfor er det vanskelig å vurdere om dette kravet er oppfylt for grunnstudiets del.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må tydeliggjøre hva som er læringsutbyttet for grunnstudiet, slik at vi kan vurdere om innholdet i denne utdanningen og emnene fører til at læringsutbyttet er oppfylt.

3.4.3 Studieplanen

(4) Studieplanen skal tydelig vise utdanningens innhold og oppbygning.
--

Vurdering

Selve undervisningsinnholdet i modulene fremgår av studieplanen. Innholdet i de enkelte modulene beskrives på en måte som er noenlunde tydelig for den som er kjent med astrologisk og teosofisk terminologi. For en uinnvidd leser blir visse deler mer vanskelig å forstå.

Det finnes ikke læringsutbyttebeskrivelser for de enkelte emnene, men det er oppgitt i stikkordsform hva studentene skal kunne etter hvert enkelt emne. Læringsutbyttet for de enkelte emnene må utformes som læringsutbyttebeskrivelser, slik at studentene vet hva de skal kunne etter endt emne.

Læringsutbyttebeskrivelsen for studiet totalt, er plassert bakerst i studieplanen. Vi mener at læringsutbyttet bør komme først. Det er, som beskrevet ovenfor, heller ikke mulig å se hva som skiller grunnstudiet fra profesjonsstudiet I når det gjelder læringsutbytte.

Tidsbruken for studentene i studiet er oppgitt på s. 41 i studieplanen. Tabellen er noe uforståelig. Det er for oss uklart hvorfor det er oppgitt 200 timers tidsbruk på eksamen på år 3. Det er heller ikke angitt noe tidsbruk for studentene per modul. Det er angitt et anslag for hva studentene skal bruke på lesing på s. 42, men den totale tidsbruken som studentene må regne med å bruke i hvert emne/modul fremkommer ikke.

Det fremgår på s. 4 og 5 i studieplanen at Astrologiskolen Herkules skal ha flere studiesteder, mens det fremkommer av søknaden at tilbyder kun søker om studiested Oslo. Studieplanen må vise korrekt informasjon.

Det er noen beskrivelser foran i studieplanen og noen under «pedagogikk» som sier noe om arbeids- og undervisningsformer, men dette er for utydelig, og det må fremkomme hvilke arbeids- og undervisningsformer som benyttes i de enkelte modulene. Det fremgår noe informasjon på s. 20 i studieplanen om eksamen og sensur, men det fremkommer ikke om det er andre arbeidskrav underveis. Dette må knyttes til hver modul. Det fremgår heller ikke hvilke arbeidskrav som skal benyttes i de enkelte modulene, bortsett fra at det fremkommer på s. 42 at det skal være en innleveringsoppgave i modul 7. Arbeidskrav må fremkomme i sammenheng med informasjonen om modulen.

Det samme gjelder eksamens- og vurderingsordninger. På s. 38 i studieplanen fremkommer det at det er obligatoriske aktiviteter, mens dette fremkommer ikke i tilknytning til fremstillingen av modulene. Dette gjør at det blir uoversiktlig for studentene, og vanskelig å finne fram til arbeidskravene og eksamensformene i den enkelte modul.

Det fremgår ikke om de planlagte kollokviene er obligatoriske eller ikke. Det er viktig for studentene at de kan se om undervisningen er obligatorisk eller ikke. Dette må derfor fremgå.

Enkelte formuleringer uttrykker et svært høyt ambisjonsnivå, for eksempel på s. 11 i studieplanen hvor det er uttalt at man gjennom det man lærer i modul 4 skal kunne «utlede meningen med livet». Slike formuleringer peker på at formålet med utdannelsen er trosopplæring. Læringsutbyttet som oppnås etter hver modul må være tydelig og realistisk, og det må være mulig å vurdere at/om læringsutbyttet er oppnådd.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- utforme læringsutbyttebeskrivelser for emnene
- tydeliggjøre at det kun er Oslo som er studiested i studieplanen
- la det fremkomme hvilke arbeids- og undervisningsformer som benyttes i de enkelte modulene
- beskrive arbeidskrav og eksamensform i sammenheng med fremstillingen av modulene
- beskrive arbeidstimer for hver modul
- tydeliggjøre hvilke deler av undervisningen og læringsaktivitetene som er obligatoriske og ikke

Tilbyder bør flytte læringsutbytte og oversikt over arbeidsmengde foran i studieplanen.

3.5 Undervisningsformer og læringsaktiviteter (§ 3-4)

3.5.1 Veiledning og oppfølging

(1) Utdanningen skal ha et pedagogisk opplegg som sikrer god veiledning og oppfølging av studentene både som gruppe og individ.

Vurdering

Utdanningen skal foregå gjennom samlinger. Det skal være fire samlinger om våren og to om høsten.

På s. 41 i studieplanen er det beskrevet at det skal være gruppearbeid, selvstudium, diskusjon osv. Tilbyder legger opp til studentaktive arbeidsmetoder, og dette mener vi er positivt.

Det er angitt i søknaden s. 20 at studentene kan få inntil ca. 20 timer personlig veiledning i året. Denne informasjonen fremgår imidlertid ikke av studieplanen. Hvor mange timer individuell veiledning studentene kan få må fremkomme i studieplanen.

Når det gjelder oppfølging av ikke-faglige forhold, synes det som om veiledningstimene mellom student og «personlig veileder» også kan angå dette – og ikke bare faglige forhold. Det står i søknadsskjemaet at veilederen «svarer på spørsmål om fagastrologiske problemstillinger, litteratur, diplomoppgaver, oppgaveskriving, eksamen, fravær, tilrettelegging ved særskilte behov, kontinuasjon, øvelse, yrkesveiledning, o.a.». Vi anser dette som tilstrekkelig.

Det fremkommer nå tydelig av dokumentet «Astrologiskolen Herkules Kollokvier og Veiledning» hvordan kollokvieundervisningen skal foregå. Kollokvieundervisningen skal foregå med lærer tilstede. Informasjonen om kollokvier er imidlertid ikke så tydelig i studieplanen, se vår vurdering under punkt 3.4.3 Studieplanen.

For øvrig virker det som det er lagt opp til at studentene får tett oppfølging av lærerne, og dette er positivt. Både individuelt og i kollokvier får studentene veiledning, og det er bra.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må endre studieplanen slik at studentene vet hvor mange veiledningstimer de kan få.

Tilbyder bør beskrive bedre hvordan kollokvieundervisning skal foregå i studieplanen.

3.5.2 Undervisningsformer og læringsaktiviteter

(2) Undervisningsformer og læringsaktiviteter, herunder eventuell praksis, skal være tilpasset læringsutbyttet som skal oppnås.

Vurdering

Det står ikke noe om forelesninger i studieplanen. Det er fint at skolen fokuserer på at det skal være studentaktive undervisningsformer, men det bør fremgå av studieplanen dersom tilbyder også skal ha forelesninger.

I studieplanen s. 41 er det oppgitt at undervisningen er en samarbeidsarena hvor det blant annet benyttes gruppearbeid, studentpresentasjoner, tankediagram og VØSL-skjemaer. Læringsaktivitetene inkluderer eksempelvis selvstudier, kollokvier, praktiske øvelser, blogger og diskusjonsforum på nett. Vi vurderer de oppgitt arbeids- og undervisningsformer som egnet for å oppnå læringsutbyttet som

helhet. Vi viser imidlertid til vår vurdering i 3.4.3 hvor vi skriver at det må fremkomme hvilke arbeids- og undervisningsformer som benyttes i de enkelte modulene.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør ta inn forelesningsformen i studieplanen dersom de skal benytte dette.

3.6 Fagmiljøet tilknyttet utdanningen (§ 3-5)

3.6.1 Undervisningspersonalets sammensetning og kompetanse

(1) Undervisningspersonalets sammensetning og samlede kompetanse skal være tilpasset utdanningen slik den er beskrevet i studieplanen. Undervisningspersonalet må samlet ha følgende kompetanse:

- a) Formell utdanning minst på samme nivå som det undervises i, innen det aktuelle fagområdet eller nærliggende fagområder. For nye fagområder der det ennå ikke tilbys tertiær utdanning, kan langvarig yrkespraksis erstatte formell utdanning.
- b) Pedagogisk kompetanse relevant for utdanningen. Minst én person skal ha formell pedagogisk utdanning og erfaring, og et særlig ansvar for utdanningens pedagogiske opplegg.
- c) Digital kompetanse relevant for utdanningen.
- d) Relevant og oppdatert yrkeserfaring.

Vurdering

Formell utdanning

Flere av de ansatte har høyere formell utdannelse, men utdannelsene fremstår ikke som direkte relevante for å undervise i utdannelsene i astrologi.

Det er vanskelig å vurdere den astrologiske utdannelsen som fagpersonene har. Det finnes ingen formell utdanning i astrologi i Norge per i dag. Siden teosofi og esoterisk astrologi ikke er et høyskole- eller universitetsfag/-studium, må dette kravet henvise til annen type utdannelse og praksis. I NOKUTs krav står det imidlertid at for nye fagområder der det ennå ikke tilbys tertiær utdanning, kan langvarig yrkespraksis (realkompetanse) erstatte formell utdanning. De som er ansatt på Astrologiskolen Herkules, har alle utdanning på minst samme nivå som det de skal undervise på innen astrologi, og de har også lang yrkespraksis som astrologer (Astrologiskolen Herkules stiller høye krav til praksis – 10 år). Det er også i kraft av deres tilhørighet til trossystemet esoterisk astrologi at de er lærere på skolen.

Pedagogisk kompetanse og det pedagogisk ansvarlige

Alle i det faste undervisningspersonalet har erfaring med å undervise og å formidle kunnskap. De aktuelle personene har god pedagogisk kompetanse og lang erfaring. Det er oppgitt at pedagogisk ansvarlig har 50 års undervisningserfaring og formell pedagogisk kompetanse («pedagogisk seminar»). Astrologiskolen Herkules stiller høye krav til pedagogisk kompetanse, og dette vurderes positivt.

Digital kompetanse

I kravspesifikasjonen er det spesifisert at underviserne skal beherskeprogramvaren Solar Fire. Rektor har kompetanse i informatikk. Fagmiljøet har altså god digital kompetanse.

Relevant og oppdatert yrkeserfaring

De fire sentrale fagpersonene har alle lang yrkeserfaring som astrologer.

Annet

I tabell 1 over undervisningspersonell fremgår det at tilbyder har fordelt undervisningsansvaret for utdanningen på flere personer. Det er oppgitt at det er fire personer som er fast ansatt hos tilbyder. Det er angitt i vedlagte arbeidsavtaler at lærerne skal ha en viss stillingsprosent mens lønnen er beregnet ut i fra timehonorar per undervisningstime. Arbeidsavtalene er altså ikke helt tydelige. Rektor er for eksempel ansatt i 60 % stilling, men så er arbeidet lønnet ut i fra undervisningstimene. Dette kan ikke anses som en fast ansettelse. Det er derfor uklart hva som ligger i disse stillingsprosentene. Er det en ulønnet stilling i 60 %, og så er deler av arbeidet basert på frivillighet? Hvis rektor til daglig har en stilling ved HiOA, kan man stille spørsmål ved at vedkommende også skal jobbe 60 % ved Astrologiskolen Herkules. Dette kan jo være deltidsjobber, men siden det hele fremstår uklart må tilbyder redegjøre for hvor mye rektor jobber på HiOA og vedkommendes kapasitet til å jobbe ved Astrologiskolen Herkules. Det er usikkert hva tilbyder legger i begrepet «ansettelse» i denne sammenheng, og om det er ansettelse med lønn, eller om stillingsprosentene er basert på frivillig arbeid. Normalt får ansatte lønn etter stillingsprosent, ikke antall undervisningstimer. Tilbyder må forklare hva forholdet er mellom timelønnen og stillingsprosenten.

Tilbyder har lagt ved vedlegget «Astrologiskolen Herkules Plan for Ansettelse». Det er uklart hvordan ressursene skal fordeles ut i fra denne tabellen. I tabell 2 er det oppgitt at noen skal jobbe i 30 % stilling hos tilbyder, men så er det oppgitt 100% på undervisning og veiledning. Menes da at 100 % av denne personens tid benyttes til undervisning og veiledning, eller menes det at vedkommende jobber i 100 % stilling med undervisning og veiledning? Dette fremstår som uklart.

Det er også forskjeller mellom tabell 1 i «plan for ansettelse» og tabell 1 i vedlegget «undervisningspersonalet tilknyttet utdanningen» når det gjelder de fast ansattes stillingsprosent og prosenter knyttet til undervisning, veiledning og sensoroppgaver. Når informasjonen som tilbyder oppgir i de forskjellige vedleggene ikke er konsekvent, er det vanskelig for oss å vurdere hva som er realiteten. For eksempel er faglig ansvarlig oppgitt med 100 % hvorav 85 % går til undervisning og veiledning, og 10 % til sensoroppgaver i det første vedlegget, mens i det andre er vedkommende oppgitt med 100 %, hvorav 90 % til undervisning og veiledning og 5 % til sensoroppgaver. Tilbyder må klargjøre hvilke tabeller som gjelder, slik at vi vet hvilke ansettelsesforhold vi kan forholde oss til.

I kravspesifikasjonen er utdanningskravet oppgitt som fire års deltidsutdanning innen astrologi. Det må fremgå hva kravet er i forhold til en fulltidsutdanning. Det er uklart ut fra kravet hvor omfattende utdanningen er, ettersom deltid kan være alt fra 10 % til 90 %. Ideelt sett burde det også fremgå av kravspesifikasjonen at utdanningen må være på nivå 5 eller høyere, men som vi skriver over er ikke teosofi og esoterisk astrologi et høyskole- eller universitetsfag/-studium, og derfor må dette kravet henvises til annen type utdannelse og praksis.

Det er videre et krav at lærerne skal beherske minst 70 % av pensum. Vi setter spørsmålstegn ved denne formuleringen. Hvordan beregner man at noen behersker 70 % av pensum?

Kravspesifikasjonen inneholder ikke forholdstall mellom lærer og student. Dette er et krav, og tilbyder må inkludere dette i kravspesifikasjonen for undervisningspersonell.

Konklusjon

Nei, vesentlige mangler gjør at kravet ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må

- klargjøre ansettelsesforholdene med tanke på om de er basert på frivillig arbeid, og tydeliggjøre hvordan forholdet er mellom stillingsprosentene til de ansatte og lønningene
- klargjøre hvilken av tabellene som angir riktige stillingsprosent
- oppgi utdanningskrav i kravspesifikasjonen i heltid, og rydde opp i uklare formuleringer om å beherske 70 % av pensum
- inkludere forholdstall mellom lærer og studenter i kravspesifikasjonen for undervisningspersonell
- redegjøre for hva det betyr at rektor har en 60 % stilling hos Astrologiskolen Herkules

3.6.2 Praksisveiledere

(2) For utdanninger med praksis skal eksterne praksisveiledere ha kompetanse til å veilede og vurdere studentene i praksis.

Beskrivelse

Kravet er ikke relevant for denne utdanningen.

3.6.3 Undervisningspersonalets størrelse og stabilitet

(3) Undervisningspersonalet må være stort og stabilt nok til å gjennomføre fastsatte læringsaktiviteter.

Vurdering

Fire personer fra undervisningspersonalet samarbeider om det pedagogiske opplegget, og alle underviser i utdanningen. Forholdstallet mangler i kravspesifikasjonen for undervisningspersonell, men det er oppgitt i søknadsskjemaet at forholdstall mellom undervisningspersonalet og studentene er «Normalt 4/15 (Pluss gjestelærere)». Her synes det som om det er ansatt fire årsverk undervisere per 15 studenter, men dette samsvarer ikke med informasjon i de andre dokumentene.

Vi viser til vår vurdering i 3.6.1 Undervisningspersonalets sammensetning og kompetanse, og setter spørsmålstegn til hva stillingsprosentene refererer til, i de ulike dokumentene som angår ansettelser. Dette vil kunne få innvirkning på vår vurdering av undervisningspersonalets størrelse og stabilitet.

Vi viser også til at det er usikkert ut i fra de to motstridende tabellene hvordan ressursene er fordelt, noe som gjør det vanskelig å vurdere dette kravet.

Det er lagt opp til mye individuell veiledning av studentene og kollokviearbeid, noe som forutsetter høy lærertetthet. Det fremstår for så vidt som realistisk at dette kan gjennomføres.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- klargjøre ansettelsesforholdene med tanke på om de er basert på frivillig arbeid, og tydeliggjøre hvordan forholdet er mellom stillingsprosentene til de ansatte og lønningene
- klargjøre hvilken av tabellene som angir riktige stillingsprosenter
- inkludere forholdstall mellom lærer og studenter i kravspesifikasjonen for undervisningspersonell

3.6.4 Faglig ansvarlig

(4) Utdanningen skal ha en faglig ansvarlig med formell faglig kompetanse. Faglig ansvarliges oppgave er å sikre at studentene gjennomfører utdanningen som beskrevet i planen og oppnår læringsutbyttet. Faglig ansvarlig må være tilsatt hos tilbyder i minimum 50 prosent stilling.

Vurdering

Faglig ansvarlig er ansatt i 100 % stilling. Vedkommende har relevant formell faglig kompetanse og kan trekke på et nettverk av gjesteforelesere. Personen evner uten tvil å formidle teosofiens lære og esoterisk astrologi.

Vi bemerker at også denne personen har betalt per undervisningstime. Det er da uklart hva som menes med ansettelsesprosent, og om det i realiteten er et arbeid som baserer seg på frivillighet, eller hva slags arbeid det dreier seg om. Når arbeidet er lønnet per undervisningstime, kan dette ikke anses som en fast ansettelse.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må redegjøre for sammenhengen mellom timelønn og ansettelsesprosent for lærerstaben.

3.7 Eksamen og sensur (§ 3-6)

3.7.1 Eksamens- og vurderingsordningene

(1) Eksamens- og vurderingsordningene skal være egnet til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Vurdering

Eksamen på grunnstudiet er en diplomoppgave, en skriftlig eksamen med 57 småspørsmål (multiple choice), og muntlig tolkning. Dessuten er 50 % oppmøte obligatorisk for å kunne ta eksamen. På profesjonsstudiet del I er det en times skriftlig eksamen med 57 småspørsmål, skriftlig tolkning av horoskoper og muntlige tolkninger. Minst 50 % oppmøte er obligatorisk. På profesjonsstudiet del II er det en én times skriftlig eksamen med 57 småspørsmål, muntlig tolkning av horoskoper og levende modeller på skolen. Eksamensformene virker tilpasset denne type utdanning. Men siden det er uklart hva som skal være læringsutbyttet etter grunnutdanningen er det vanskelig å vurdere om eksamens- og vurderingsordningene er egnet til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må tydeliggjøre hva som er læringsutbyttebeskrivelsen for grunnstudiet, slik at vi kan vurdere om eksamens- og vurderingsordningene er egnet til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

3.7.2 Sensorenes kompetanse

(2) Sensorene skal ha kompetanse til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Vurdering

Sensorene forventes å foreta en intern vurdering om studentene har tilegnet seg kunnskapen og lært seg de nødvendige teknikker for å kunne utøve trossystemets kunnskapstradisjoner. Det benyttes også eksterne sensorer. Sensorene er tilhengere og utøvere av det trossystemet som skolen driver opplæring i, og siden målet er å bygge opp kompetanse i utøvelse av trossystemets teknikker, har sensorene den nødvendige kompetanse.

Det fremgår også av kravspesifikasjonen at tilbyder stiller de samme kravene til kompetanse (formell utdanning, pedagogisk og digital kompetanse) og yrkeserfaring til sensorer som til undervisningspersonalet.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.8 Infrastruktur (§ 3-7)

Tilbyder skal ha lokaler, utstyr, informasjonstjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold som er tilpasset utdanningen, og som utgjør et forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø for studenter og ansatte.

Vurdering

Vurderingen som følger gjelder studiested Oslo. Tilbyder har oppgitt at de disponerer en rekke rom som egner seg til både undervisning, gruppearbeid, veiledning, kollokvier og lesesal. Dette fremstår imidlertid ikke som godt nok dokumentert.

Det er vedlagt en leieavtale, men denne oppgir ikke om lokalene leies på fulltid. Det fremstår ut i fra kontrakten som at lokalene blir leid på forespørsel, og ikke på fulltid. Dermed er det noe uklart i hvilken grad studentene har tilgang på permanente lesesalsplasser. Det er oppgitt i studieplanen (s. 42) at tilbyder disponerer lesesaler, men hvor disse befinner seg er ikke klart. Det er uklart om disse er en del av den vedlagte leieavtalen.

Det fremgår av vedlagte kontrakt at «Leiesummen utgjør kr 4 000,- pr. helg. Ukeleie etter nærmere avtale». Det fremgår altså ikke av kontrakten at tilbyder disponerer lokaler på ukedagene. Kontrakten binder ikke tilbyder til å leie lokalene, dette gjøres etter nærmere avtale.

Astrologiskolen Herkules har opplyst at de har et bibliotek, men vi kan ikke se at det fremgår hvor dette er plassert. Det fremkommer ikke om dette er plassert slik at studentene har tilgang til det, siden det ikke synes som om tilbyder har permanente lokaler.

Konklusjon

Nei, vesentlige mangler gjør at kravet ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må dokumentere at de disponerer de arealer som de har oppgitt, og dokumentere at leieforholdet medfører at de disponerer lokalene til hverdags.

3.9 Konklusjon etter sakkyndig vurdering

Utdanningen anbefales ikke godkjent.

Tilbyder må under grunnleggende forutsetninger:

- Lage forskrift om opptak og eksamen
- Dokumentere at de skal ha ett vitnemål per utdanning ved å sende inn de tre vitnemålene
- Endre instruks for klagebehandling slik at den er i samsvar med vurderingen ovenfor

Tilbyder må etter sakkyndig vurdering:

- vise til faktiske samarbeidsavtaler med aktører innen yrkesfeltet (mulige arbeidsgivere og deres bransjeorganisasjoner)
- tydeliggjøre hva som er læringsutbyttebeskrivelsen for grunnstudiet
- oppgi riktig navn på utdanningen, i studieplanen
- tydeliggjøre hva som er læringsutbyttet for grunnstudiet, slik at vi kan vurdere om innholdet i denne utdanningen og emnene fører til at læringsutbyttet er oppfylt
- utforme læringsutbyttebeskrivelser for emnene
- tydeliggjøre at det kun er Oslo som er studiested i studieplanen
- la det fremkomme hvilke arbeids- og undervisningsformer som benyttes i de enkelte modulene

- beskrive arbeidskrav og eksamensform i sammenheng med fremstillingen av modulene
- beskrive arbeidstimer for hver modul
- tydeliggjøre hvilke deler av undervisningen og læringsaktivitetene som er obligatoriske og ikke
- endre studieplanen slik at studentene vet hvor mange veiledningstimer de kan få
- klargjøre ansettelsesforholdene med tanke på om de er basert på frivillig arbeid, og tydeliggjøre hvordan forholdet er mellom stillingsprosentene til de ansatte og lønningene (dette punktet relateres til flere krav)
- klargjøre hvilken av tabellene som angir riktige stillingsprosent (dette punktet relateres til flere krav)
- oppgi utdanningskrav i kravspesifikasjonen i heltid, og rydde opp i uklare formuleringer om å beherske 70 % av pensum
- inkludere forholdstall mellom lærer og studenter i kravspesifikasjonen for undervisningspersonell (dette punktet relateres til flere krav)
- redegjøre for hva det betyr at rektor har en 60 % stilling hos Astrologiskolen Herkules
- redegjøre for sammenhengen mellom timelønn og ansettelsesprosent for lærerstaben
- tydeliggjøre hva som er læringsutbyttebeskrivelsen for grunnstudiet, slik at vi kan vurdere om eksamens- og vurderingsordningene er egnet til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd
- dokumentere at de disponerer de arealer som de har oppgitt, og dokumentere at leieforholdet medfører at de disponerer lokalene til hverdags

Tilbyder bør

- redegjøre for yrkesfeltet for astrologer i Norge og hva studentene kan forvente
- vurdere om læringsutbyttebeskrivelsene bør være mindre detaljerte
- fjerne Astrologiskolen Herkules fra navnene på utdanningene, og endre grunnstudiets navn til «Grunnstudiet i astrologi»
- flytte læringsutbytte og oversikt over arbeidsmengde foran i studieplanen
- beskrive bedre hvordan kollokvieundervisning skal foregå i studieplanen
- ta inn forelesningsformen i studieplanen dersom de skal benytte dette

4 Tilsværunde

NOKUT mottok 20. april 2017 tilbakemelding fra søkeren, på vår innledende administrative vurdering og de sakkyndiges vurdering i utkast til tilsynsrapport.

Under presenterer vi søkerens tilbakemelding på den sakkyndige vurderingen, samt de sakkyndiges tilleggsvurdering av de opprinnelig underkjente kravene.

4.1 Søkerens tilbakemelding

Tilsvaret til sakkyndige

Fra Astrologiskolen Herkules

Oslo, 17.4.17

Saksnummer 16/00866

Først vil vi takke for nok en runde med gode innspill og vurderinger. Vi har gjort vårt beste for å komme de sakkyndige i møte på alle må og bør punktene.

3.1 De sakkyndige skrev i forrige runde under pkt. 3.3.1: «Læringsutbyttet (LUB) for grunnstudiet omfatter stort sett hele det omfang av kunnskaper og ferdigheter som i dag anvendes av flertallet av profesjonelle utøvere av vestlig astrologi» og påpekte korrekt at dette inngår i Profesjonsstudiet. Utdannelsen ved vår skole er m.a.o. ikke avgrenset til en snever teosofisk profil, slik de sakkyndige nå skriver. Gitt LUB på Grunnstudiet er det legitimt at vi i studiehåndbokens innledning omtaler astrologi på generelt grunnlag. Vår tekst er i samsvar med Store Norske leksikon hvor det står: «Astrologien regnes blant de eldste og mest utbredte av alle menneskelige aktiviteter, og i ulike former har den vært uløselig forbundet med alle de høyt utviklede sivilisasjoner i oldtidens Egypt, Mesopotamia, India, Kina og Mexico.» De sakkyndige skriver imidlertid «at det er problematisk når vi gjør krav på en idéarv som sies å strekke seg ikke bare over mange svært ulike kulturer, men også tilbake til førhistorisk tid...» Vi kan forstå at referansen til førhistorisk tid er problematisk for de sakkyndige, og har derfor fjernet denne, og alle andre formuleringer det reageres på. For esoterikere som Blavatsky stikker imidlertid astrologiens røtter mye dypere enn til det gamle Babylon.

3.2.2 Se vedlagte bekreftelse og samarbeidsavtaler med ukebladet Hjemmet (1) og Norsk ukeblad (2), Saga Messer (3) og Visjon (4). Sakkyndige etterlyser en redegjørelse for yrkesfeltet for astrologer. Dette er allerede gitt i skolens godkjente Kvalitetssikringssystem punkt 5.3. Kopi av punkt 5.3 er vedlagt (5).

3.3.1 Det er riktig at de sakkyndige i forrige runde skrev at vi «burde forklare forskjellene mellom nivåene bedre.» Faktum er imidlertid at både NOKUT og de sakkyndige tidligere har godkjent dette punkt. Ref. 14/100-101-102 s. 11. Nå finner de sakkyndige vesentlige mangler, med konsekvenser for flere andre punkter. Vi oppfatter dette som uforutsigbart og villedende. LUB for Grunnstudiet i astrologi er nå tydeliggjort. Revidert studiehåndbok/plan er vedlagt (6).

3.4.1 Igjen finner vi at de sakkyndige underkjenner et punkt de tidligere har godkjent. Vi tør her minne om at nye og gamle sakkyndige er radikalt uenige på alle punkt med unntak av ett. Vi reagerer med fortvilelse og resignasjon. Etter en lengre diskusjon med NOKUT (vedlegg 7) konkluderer de med: «Vi anser det slik at dere endrer søknaden dersom dere skriver at dere endrer navn i tilsvaret. Da blir navnet det samme i studieplanen og i søknaden.» Vi utelater derfor Astrologiskolen Herkules og endrer med dette navn på utdanningene til; *Grunnstudiet i astrologi* og *Profesjonsstudiet i esoterisk astrologi del I* og *Profesjonsstudiet i esoterisk astrologi del II*, slik de sakkyndige nå foreslår.

3.4.2 Vi har nå tydeliggjort LUB for Grunnstudiet i astrologi.

3.4.3 Vi har i studiehåndboken tydeliggjort at det kun er Oslo som er studiested. Hvilke arbeids- og undervisningsformer som benyttes i de enkelte moduler er nå presisert. Arbeidskrav og eksamensform er nå beskrevet i sammenheng med modulene. Arbeidstimer for hver modul er nå angitt. LUB for del-emnene er nå utformet. Hvilke deler av undervisningen og læringsaktivitetene som er obligatoriske er nå tydeliggjort. Overordnet LUB og oversikt over arbeidsmengde er nå flyttet fram, foran studieplanen.

3.5.1 Hvor mange timer individuell veiledning studentene kan få fremkommer nå tydelig i studiehåndboken/studieplanen, i kapittelet om arbeids og undervisningsformer. Beskrivelse av hvordan kollokvieundervisningen skal foregå fremkommer nå tydelig i samme kapittel.

3.5.2 Forelesninger benyttes og dette er nå presisert i studieplanen.

3.6.1, 3.6.3, 3.6.4 Vi beklager hvis arbeidsavtalene var uklare mht. til lønn. Dette er nå presisert. (Vedlegg 8-15). Vi har konsultert arbeidstilsynet som bekrefter at avtalene og lønnsbetingelsene slik de nå fremstår er gyldige etter norsk lov. I og med at lønnen er resultatbasert så vil lønnen variere. Ansettelsene er ikke basert på frivillig arbeid men på resultat fordelt iht. de ansattes stillingsprosent.

Vi beklager forskjellene i de to tabellene når det gjelder stillingsprosent. Det er tabell I, hvor undervisningspersonalet tilknyttet utdanningen fremgår, som angir riktige stillingsprosent. Vi henviser for øvrig til vår diskusjon med NOKUT om denne uklarhet, inkludert helt nederst i vedlegg (16).

Vi oppfatter at de sakkyndige stiller spørsmålstegn ved dr. N. Sanderson sin arbeidskapasitet. Vi har derfor redusert hennes stillingsprosent og kompensert dette med flere timelærere. Se vedlagte arbeidskontrakter. Professor Schei går inn i rollen som rektor. Med 100 % stilling forstår vi 1750 timer. Revidert tabell I er vedlagt (16).

Når det gjelder kravspesifikasjonen så vil de sakkyndige ha vårt krav om fire års deltidsutdannelse innen astrologi konvertert til fulltid. Vi har nå valgt formuleringen: «Minimum 1,5 år fulltid for timelærere og 2 år fulltid for fast ansatte astrologer. Et år fulltid er definert som 1500–1800 arbeidstimer. Alternativt deltidsutdannelse som tilsvarer disse krav.» Formuleringen 70 % av pensum er fjernet. Revidert kravspesifikasjon er vedlagt (17).

Forholdstall mellom lærer og student er nå spesifisert til 3 årsverk pr. 25 studenter i kravspesifikasjonen. Vi har søkt om klasse-størrelse på 25 studenter man har siden oppstart i 2002 hatt et snitt på ca. 15 studenter. Utdanningsforbundet mener det skal være maks 20 elever per lærerårsverk, noe de nylig ikke fikk flertall for i KUF-komiteen. Nyere forskning fra SSB og Frisch-senteret ved UIO finansiert av Utdanningsdirektoratet viser for øvrig ingen tegn til at læringsutbyttet øker med høyere lærertetthet.

3.7.1 Vi påpeker at også dette punkt er tidligere godkjent. LUB for Grunnstudiet er nå tydeliggjort.

3.8 Dette er et deltidstudium og flere av studentene er i jobb ved siden av studiet. Behovet for lesesalsplasser er derfor begrenset. Vi er også kjent med at det ved mange læresteder ikke er uvanlig med 15-30 studenter pr. lesesalsplass. Vi finner at det blir for kostbart å leie Druidenes hus til lesesalsplasser fulltid alle ukedager, slik de sakkyndige etterlyser. Vi har derfor inngått avtale om leie av mindre og rimeligere lokaler sentralt i Oslo, hvor også kollokvier og veiledning vil foregå. Dette lokalet er tilgjengelig 7 dager i uken fra 08-22. Biblioteket er nå flyttet dit. (Vedlegg 18). Forelesninger og klasseroms-undervisningen vil fortsatt foregå i Druidenes Hus. Avtalen med Druidenes hus er revidert i henhold til de sakkyndiges ønsker. (Vedlegg 19). Gitt den sakkyndige vurdering mht. til lokaler og økt bemanning, ser vi oss nødt til å øke studieavgiften kraftig.

Mvh Astrologiskolen Herkules

Oversikt vedlegg:

(1-4) Samarbeid med yrkesfeltet	(16) Tabell I Undervisningspersonalet
(5) KS pkt. 5.3 Yrkesfeltet for astrologer	(17) Kravspesifikasjon
(6) Studiehåndbok/plan	(18) Lokaler ukedager og helg
(7) NOKUT om skolens navn	(19) Lokaler helg
(8-15) Arbeidsavtaler	

4.2 Sakkyndig tilleggsvurdering

Søkeren har tilpasset seg flere av våre innvendinger (må- og bør-punkter).

Men angående kommentar til 3.1 (Oppsummeringen) må det påpekes at betegnelsen «astrologi» kan anvendes i videre eller snevrere betydning. I videste betydning er det riktig at astrologi eller astral divinasjon har forekommet i de fleste høykulturer gjennom historien, inklusiv India og Kina. Disse systemer fremviser dog store forskjeller og bygger på delvis ulike virkelighetsoppfatninger; de er altså ikke homogene eller innbyrdes helt forenelige. De former for astrologi som inngår i Astrologiskolen Herkules' kurstilbud er, til og med i grunnstudiet, i stor grad blitt til på 1900-tallet og savner tilknytning til de historiske sivilisasjoner som omtales. En sammenligning kan gjøres med medisins fagområde: noen former for legevitenskap har eksistert i stort sett alle menneskelige kulturer, men det innebærer ikke at en nåtidig norsk legeutdannelse kan gjøre krav på en idéarv fra hele verden og alle historiske epoker. Det hadde vært en fordel om fagbeskrivelsen ble tilpasset den vitenskapelige fagforståelsen av astrologiens historie.

Vurdering av tilsvar til 3.3.1 (Læringsutbytte) og 3.4.1 (Utdanningens navn)

Her må det sies at det må være mulig for sakkyndige å påpeke mangler som ikke ble påpekt ved tidligere vurderinger. Man kan ikke unnlate å nevne disse, bare fordi de ikke ble oppdaget tidligere. Det er også slik, at hvis en søknad inneholder mange mangler, så er det fort gjort å overse noen, slik at vurderingene ikke blir uttømmende. Vi anser nå kravene som oppfylt.

Ja, kravene er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Vurdering av tilsvar til 3.4.3 Studieplanen, 3.5.1 Veiledning og oppfølging, og 3.5.2 Undervisningsformer og læringsaktiviteter

Tilbyder har gjort endringer i studieplanen i henhold til våre merknader, og vi anser nå kravene som tilfredsstillende oppfylt.

Ja, kravene er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Vurdering av tilsvar til 3.8 Infrastruktur: Tilbyder har vedlagt leieavtale som viser at de har tilgang til et lokale for undervisning i helger og et annet lokale som kan benyttes som lesesal i ukedagene. Vi anser dette som tilfredsstillende.

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Vurdering av tilsvar til 3.6.1 (Undervisningspersonalets sammensetning og kompetanse), 3.6.3 (Undervisningspersonalets størrelse og stabilitet) og 3.6.4 (Faglig ansvarlig)

Under punkt 3.6.1 og 3.6.3. skrev vi at «Tilbyder må klargjøre ansettelsesforholdene med tanke på om de er basert på frivillig arbeid, og tydeliggjøre hvordan forholdet er mellom stillingsprosentene til de ansatte og lønningene», og i 3.6.4 skrev vi at «Tilbyder må redegjøre for sammenhengen mellom timelønn og ansettelsesprosent for lærerstaben». Vi konstaterer at arbeidsavtalene ser ut til å være gyldige etter norsk lov, og vi anser kravene som oppfylt.

Ja, kravene er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Vurdering av tilsvar til 3.2.2 (Samarbeid med yrkesfeltet)

Vi skrev i rapporten at «Tilbyder bør redegjøre for yrkesfeltet for astrologer i Norge og hva studentene kan forvente». Tilbyder viser i tilsvaret til skolens godkjente kvalitetssikringssystem, for en

redegjørelse av yrkesfeltet for astrologer. I kvalitetssikringssystemet står det blant annet at «Utdanningssektoren er et annet område som tradisjonelt har sysselsatt astrologer på fast basis». Vi stiller oss tvilende til det, men denne påstanden må uansett dokumenteres.

Videre skrev vi at «Tilbyder må vise til faktiske samarbeidsavtaler med aktører innen yrkesfeltet (mulige arbeidsgivere og deres bransjeorganisasjoner)», og vår vurdering var at

Søkeren tilbyr en utdanning av konfesjonell karakter, og et fåtall tilsvarende utdannelser, for eksempel misjonsstudier, har tidligere blitt godkjent av NOKUT. Et avgjørende skille i disse tilfeller er dog nettopp forekomsten i samfunnet av etablerte institusjoner innen yrkesfeltet som tilbyr en infrastruktur for utdanningen i form av potensielle fremtidige arbeidsplasser for de studerende. Det forblir et faktum at et yrkesfelt i denne forstand stort sett mangler for astrologer.

Vi ser altså at det i Norge/Skandinavia/Europa definitivt finnes et arbeidsmarked for kandidater etter utdanninger som bygger på et kristent livssyn (f.eks. diakoner) innen en rekke etablerte kirker og kirkesamfunn, mens det ikke eksisterer noen tilsvarende infrastruktur for utdannede astrologer. Dette er det springende punktet: formålet med fagskoleutdanninger må være å utdanne kandidater til å gå ut i arbeid.

Tilbyder har vist gjennom vedlagte brev, at det eksisterer mulighet for enkeltoppdrag for noen veldig få astrologer, men ikke at det eksisterer et yrkesfelt. Vi mener at avtalene det vises til snarere bekrefter at «en infrastruktur for utdanningen i form av potensielle fremtidige arbeidsplasser for de studerende (...) stort sett mangler for astrologer». Her befinner vi oss imidlertid i en gråson, ettersom man kan tenke seg at det finnes andre godkjente fagskoleutdanninger som utdanner selvstendig næringsdrivende o.a. som selv må skape sine arbeidsplasser. Vi antar likevel at man må kunne forvente at det finnes et marked for ferdigutdannede fagskolekandidater, i et større omfang enn det tilbyder har redegjort for i sitt tilsvarende svar. Hvis arbeidsmarkedet er så lite at kandidatene ikke vil kunne praktisere astrolog-kompetansen sin mer enn som en «lidenskap» eller «bibeskjeftigelse» ved siden av annen jobb, kan man stille spørsmål ved om utdanningen bør høre inn under kategorien «fagskoleutdanning». Vi heller derfor mot å konkludere med at kravet ikke er oppfylt på en tilfredsstillende måte, men vi velger likevel å la konklusjonen stå åpen, og heller la NOKUT konkludere på bakgrunn av vår vurdering.

Det kan også legges til at samarbeidsavtalene ikke viser entydig at samarbeidspartnerne gir innspill til selve utdanningene. I to vedlagte avtaler hvor det samarbeides om messer, oppgis det at det gis tilbakemelding til skolen, men hensyn til hvilke behov de har for astrologer og hvordan de astrologer de engasjerer fungerer i rollen. Videre oppgis det at samarbeidspartnere har systematisk tilbakemelding fra kunder og deltagere og at de derfor kan gi gode innspill til skolen, også med tanke på hvilke nye og gamle astrologiske produkter og tjenester som eventuelt er ønskelig å videreutvikle. Vi er usikre på om de fremlagte samarbeidsavtalene vil sikre en systematisk tilbakemelding og nødvendige innspill til læringsutbytte og innhold i utdanningene, og vi mener tilbyder bør få på plass mer forpliktende samarbeidsavtaler.

4.3 Endelig konklusjon fra sakkyndig komité

Vi velger å la konklusjonen stå åpen, og heller la NOKUT konkludere på bakgrunn av vår vurdering.

4.4 NOKUTs administrative tilleggsvurdering av grunnleggende forutsetninger

Vi vurderer her tilbyders tilsvare som omhandler må-punkter i de grunnleggende forutsetningene.

«Tilbyder må lage forskrift om opptak og eksamen.»

Tilbyder har vedlagt en «Forskrift om opptak og eksamen for Astrologiskolen Herkules». Det er misforhold mellom noen bestemmelser om klagebehandling i forskriften, og disse må tilbyder rette opp i. I § 4-1. Klageordning og klageorganer fremgår det at «Lokal klagenemnd ved Astrologiskolen Herkules skal behandle klager på enkeltvedtak» inkludert «klager etter lov om fagskoleutdanning § 9, § 10, § 11 og § 12». Dette er ikke tilfredsstillende. Klager på vedtak etter §§ 9 – 12 skal behandles av Nasjonalt klageorgan for fagskoleutdanning, ikke av den lokale klagenemnden. I paragrafene som omtaler slike vedtak (§ 2-7. Krav til politiattest, § 2-8. Vurdering av skikkethet, og § 7. Utestengning og bortvisning) står det imidlertid at enkeltvedtak etter disse paragrafene kan påklages til det nasjonale klageorganet for fagskoleutdanning, så her er det ikke samsvar mellom bestemmelsene.

I § 2-5 (2) står det at «Astrologiskolen Herkules har ingen søknadsfrist og tar inn alle studenter som tilfredsstiller skolens opptakskrav fortløpende til skolen begynner.» Vi minner om at dere ikke har anledning til å ta opp flere studenter enn det NOKUT har godkjent.

Forskriften inneholder bestemmelser om skikkethetsvurderinger (i § 2-8. Vurdering av skikkethet). Departementet vil komme med en forskrift om skikkethetsvurdering, og vi gjør oppmerksom på at fram til den tid vil fagskolene ikke ha hjemmel til å foreta slike vurderinger. Vi anbefaler derfor at dere legger inn en setning i § 2-8 om at denne bestemmelsen først vil tre i kraft når Kunnskapsdepartementet har vedtatt sin forskrift.

I forskriftens § 3-1. Vurderingsformer, er det beskrevet hvilke eksamensformer som kan benyttes ved Astrologiskolen Herkules. Vi registrerer at andre begreper for eksamens- og vurderingsordninger er beskrevet i studieplanen (for eksempel «skriftlig tolkning» og «muntlige tolkninger», side 47 i studieplanen). Tilbyder bør benytte de samme begrepene for eksamensformer i forskriften og studieplanen.

Forskriften inneholder også definisjon på og bestemmelser om «emner», mens studieplanen ikke benytter begrepet «emner», men «moduler». Tilbyder bør benytte de samme begrepene for emner eller moduler i forskriften og studieplanen.

«Tilbyder må dokumentere at de skal ha ett vitnemål per utdanning ved å sende inn de tre vitnemålene.»

Tilbyder har vedlagt vitnemål for de tre utdanningene. Vitnemålene tilfredsstiller kravene i fagskoleloven med forskrifter. Vi ser imidlertid at vitnemålene for *profesjonsstudiet i esoterisk astrologi del I* og *profesjonsstudiet i esoterisk astrologi del II* inneholder læringsutbyttebeskrivelser for kun de «påbyggende» emnene. Ettersom vitnemålet skal dokumentere det læringsutbyttet som studenten har oppnådd etter fullført utdanning, må vitnemålet for *profesjonsstudiet i esoterisk astrologi del I* beskrive det læringsutbyttet kandidaten sitter igjen med etter ett års studier på fulltid

(60 fagskolepoeng) og ikke kun det utbytte han/hun har oppnådd *utover* læringsutbyttet for grunnstudiet. Tilsvarende gjelder også vitnemålet for *profesjonsstudiet i esoterisk astrologi del II*.

«Tilbyder må endre instruks for klagebehandling slik at den er i samsvar med vurderingen ovenfor.»

Tilbyder har vedlagt en «rutine for klagebehandling». Tilbyder har her rettet opp i noen påpekte mangler (som at de nå har tatt inn bestemmelser om klagenemndas sammensetning), men det er fortsatt motstridende informasjon her som tilbyder må rette opp i. Tilbyder har klargjort hvem som behandler klager på vedtak i saker etter fagskoleloven § 7: «Styret behandler klager på andre forhold som er relatert til studiene og studie-kvaliteten, herunder klage på formelle feil ved eksamen, jfr. § 7». Imidlertid står det i § 1.1 Generelt at «Skolens styre fattet alle enkeltvedtak i første instans, herunder vedtak i saker etter §§ 9-12 i Lov om fagskoleutdanning». Dette er ikke tilfredsstillende, ettersom gjennomføring av eksamen i § 7 også er å regne som et enkeltvedtak. Styret kan ikke fatte vedtak i saker etter fagskoleloven § 7, hvis de også skal behandle klager på de samme vedtakene. Tilbyder må endre instruks for klagebehandling slik at det fremgår entydig hvem som «fatter vedtak» (i førsteinstans) i saker etter § 7 i Lov om fagskoleutdanning.

Når det gjelder klage på formelle feil ved eksamen står det også «Styret behandler klager på andre forhold som er relatert til studiene og studie-kvaliteten, herunder klage på formelle feil ved eksamen, jfr. § 7. Styret kan oppheve eller endre vedtaket til gunst for klager. Hvis klagen fra studenten ikke tas til følge, skal styret forberede og oversende saken til lokal klagenemd.» Det ser her ut til at klage på formelle feil behandles av to ulike klageinstanser. En klage skal først vurderes av den som fattet vedtaket i første instans, og så eventuelt oversendes til klageinstansen dersom klagen ikke tas til følge.

I § 1-5 Klagebehandling står det at «Klagenemnda skal behandle klager etter lov om fagskoleutdanning § 9, § 10, § 11 og § 12. (...) Vedtak etter disse paragrafene kan påklages til nasjonalt klageorgan for fagskoleutdanning». Klager på vedtak etter §§ 9 – 12 skal som nevnt behandles av Nasjonalt klageorgan for fagskoleutdanning. Vi vil i tillegg anbefale at styret delegerer ansvaret til den lokale klagenemnden for å fatte vedtak etter fagskolelovens § 9, 10, 11 og 12 i *førsteinstans*. Tilbyder må endre instruks for klagebehandling slik at det fremgår at Nasjonalt klageorgan for fagskoleutdanning behandler klager på vedtak i saker etter §§ 9 – 12 i Lov om fagskoleutdanning, og tilbyder bør la den lokale klagenemnden fatte vedtak i saker etter §§ 9 – 12 i Lov om fagskoleutdanning (i førsteinstans).

Konklusjon på tilleggsvurdering av grunnleggende forutsetninger:

Tilbyder må

- endre vitnemålene for *profesjonsstudiet i esoterisk astrologi del I* og *profesjonsstudiet i esoterisk astrologi del II* slik at disse beskriver det læringsutbyttet kandidaten sitter igjen med etter hele studier, og ikke kun det utbytte han/hun har oppnådd *utover* læringsutbyttet for grunnstudiet
- endre forskriften og instruks for klagebehandling slik at det fremgår at Nasjonalt klageorgan for fagskoleutdanning behandler klager på vedtak i saker etter §§ 9 – 12 i Lov om fagskoleutdanning
- endre instruks for klagebehandling slik at det fremgår entydig hvem som fattet vedtak (i førsteinstans) i saker etter § 7 i Lov om fagskoleutdanning, og dette kan ikke være samme instans som behandler klager på de samme vedtakene.

- endre beskrivelsen av hvordan klage på formelle feil behandles i § 1-5 i instruksen for klagebehandling
- sørge for at det er samsvar mellom bestemmelser i forskriften og instruksen for klagebehandling

Tilbyder bør

- delegere til den lokale klagenemnden å fatte vedtak i saker etter §§ 9 – 12 i Lov om fagskoleutdanning (i førsteinstans)
- legge inn en setning i § 2-8 om skikkethetsvurderinger, hvor det fremgår at bestemmelsen først vil tre i kraft når Kunnskapsdepartementet har vedtatt sin forskrift

5 Vedtak

5.1 NOKUTs styres vedtak

De faglige kravene for godkjenning av Grunnstudiet i astrologi, Profesjonsstudiet i esoterisk astrologi del I og Profesjonsstudiet i esoterisk astrologi del II, på henholdsvis 30, 60 og 90 fagskolepoeng stedbasert undervisning, ved Astrologiskolen Herkules anses ikke som oppfylt. NOKUTs styre avslår derfor søknaden.

Vedtaket er fattet med hjemmel i

- lov om fagskoleutdanning § 2
- forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 5-1 (1) (studiekvalitetsforskriften)

5.2 Begrunnelse for vedtaket

Ettersom de sakkyndige ba NOKUT konkludere på om utdanningene tilfredstilte kravet om samarbeid med yrkesfeltet, på bakgrunn av deres vurdering, ble saken vurdert av NOKUTs styre 14. september 2017. Styret fattet da vedtak om avslag.

NOKUTs styres vurdering er at utdanningene Astrologiskolen Herkules søker godkjenning for som fagskoleutdanninger, ikke oppfyller kravet til samarbeid med yrkesfeltet i fagskoletilsynsforskriften. Implisitt i kravet ligger en forventning om at det skal eksistere et yrkesfelt for ferdigutdannede fagskolekandidater. I tidligere vurderinger av andre fagskoleutdanninger, har sakkyndige knyttet vurderingene sine til at utdanningene bør:

- kunne representere et yrkesfelt i form av en infrastruktur med potensielle arbeidsplasser i Norge
- bygge på et etablert og anerkjent fagområde og yrkesfelt i Norge

I tillegg er utdanningene blitt vurdert ut fra forutsetningen om at de bygger på et kunnskapsgrunnlag som er i tråd med alminnelig aksepterte normer for faglighet og saklighet i en norsk kontekst.

Utdanningene ved Astrologiskolen Herkules kan ikke sies å innfri noen av disse tre forventningene. NOKUT har aldri tidligere godkjent utdanninger som tilfredsstillende mindre enn to av de ovennevnte forventningene, og det finnes ikke noen godkjente fagskoleutdanninger som er svake på alle de tre punktene.

I NOKUTs styres vurdering har arbeidsmulighetene for de uteksaminerte studentene, og i hvilken grad utdanningene kan sies å være yrkesrettet veid tungt.

For øvrig viser NOKUTs administrative tilleggsvurdering at det også var mangler i de grunnleggende forutsetningene for å tilby fagskoleutdanninger. Disse manglene var imidlertid ikke avgjørende for vedtaket om avslag i denne saken. Hvis NOKUTs styre hadde vurdert at de faglige kravene var oppfylt på en tilfredsstillende måte, ville tilbyder fått tilsagn om godkjenning i dette tilfellet.

6 Dokumentasjon

Rapporten er skrevet på bakgrunn av

- søknad datert 15. september 2017, NOKUTs saksnummer 16-00866-1
- tilsvare datert 20. april 2017, NOKUTs saksnummer 16/00866-25

Vedlegg 1:

Sakkyndig komité

Kravene til sakkyndige står oppført i fagskoletilsynsforskriften kapittel 2. De sakkyndige skal vurdere om søknaden oppfyller kravene for godkjenning av fagskoleutdanning, jf. fagskoletilsynsforskriften kapittel 3.

Den sakkyndige komité har bestått av følgende medlemmer:

- **Martin Gansten, Lunds universitet**

Gansten er docent og forsker i religionshistorie ved Lunds universitet, der han spesialiserte seg dels på astrologi og andre divinatoriske tradisjoner, dels på indiske religioner (særsilt hinduisme). Han underviser også i sanskrit og indologi ved Københavns universitet og har oversatt Bhagavadgita samt de tidlige upanishader fra sanskrit til svensk. Han forsvarte sin doktoravhandling ved Lunds universitet i 2003 og ble docent ved samme lærested i 2010. Han har publisert vitenskapelige artikler om indisk, gresk, persisk-arabisk og europeisk astrologi og gitt universitetskurser om astrologiens historie. Han har også vært virksom som astrolog og utgitt en bok som særsilt retter seg mot utøvere av astrologi (Primary Directions: Astrology's Old Master Technique).

- **Knut Axel Jacobsen, Universitet i Bergen**

Jacobsen er professor i religionsvitenskap ved Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap (AHKR). Han har doktorgrad fra University of California, Santa Barbara fra 1994, og ble professor ved UiB i 1999 etter å ha vært førsteamanuensis samme sted siden 1996. Han forsker blant annet innen hinduisme, sāmkhya, yoga, sikhisme, indiske former for buddhisme, hinduismens gudinner, indiske helligstedstradisjoner og spørsmål knyttet til de indiske diasporaene. Jacobsen har skrevet eller redigert rundt 30 bøker, blant annet om buddhismen, hinduismen og sikhismen og er sjefsredaktør for seksbindsverket Brill's *Encyclopedia of Hinduism* (Leiden: Brill, 2009-2015). Han er ekspert på religioner og filosofi i India.

Sakkyndige skal ikke ha oppgaver ved fagskolen eller ha andre tilknytninger til tilbyder som kan medføre inhabilitet. De sakkyndige har erklært at de ikke er inhabile i saken.

Søkerinstitusjonen har fått anledning til å uttale seg om NOKUTs forslag til sakkyndige.